

Avtal med Tyska Riket angående undvikande av dubbelbeskattning. Berlin den 25 april 1928.

Ratificerat av Sverige den 4 augusti 1928. Ratifikationerna utväxlade i Berlin den 14 augusti 1928.

(Tillämpningskungörelsen införd sid. 648.)

Avtal

mellan Konungariket Sverige och Tyska riket angående utjämnande av den in- och den utländska beskattningen, särskilt till undvikande av dubbelbeskattning, såvitt angår direkta skatter.

Konungariket Sverige och Tyska riket hava, för att utjämna den in- och den utländska beskattningen i de båda staterna, såvitt angår direkta skatter, särskilt för att undvika dubbelbeskattning, överenskommit att sluta avtal angående uppdelning av beskattningsrätten mellan de båda staterna med hänsyn till de olika skatteköllorna.

För detta ändamål hava till fullmäktige utsetts av:

Abkommen

zwischen dem Deutschen Reich und dem Königreich Schweden zur Ausgleichung der in- und ausländischen Besteuerung, insbesondere zur Vermeidung der Doppelbesteuerung auf dem Gebiete der direkten Steuern.

Das Deutsche Reich und das Königreich Schweden sind, um auf dem Gebiete der direkten Steuern die in- und ausländische Besteuerung in den beiden Staaten auszugleichen, insbesondere die Doppelbesteuerung zu vermeiden, übereingekommen, ein Abkommen über die Aufteilung des Besteuerungsrechtes zwischen den beiden Staaten hinsichtlich der verschiedenen Steuerquellen abzuschliessen.

Zu diesem Zwecke haben zu Bevollmächtigten ernannt:

DUBBELBESKATTNINGSAVTAL

Det första svenska avtalet för undvikande av dubbelbeskattning ingicks 1928 med Tyska riket.

Avtalet tillämpades av Sverige gentemot Tyska Demokratiska Republiken (DDR) ända fram till 1984 trots att DDR inte avsåg sig bundet av avtal ingångna av Tyska riket.

Källa: Dahlman, Fredborg, Beskattning vid utlandsvistelse, 3:e uppl 1986, K. G. A. Sandström, Svenska Dubbelbeskattningsavtal, 1949).

14 Svenska skatter i internationell jämförelse

14.1 Inledning

Vid jämförelser av olika länders skatter och avgifter är det viktigt att veta att det kan föreligga skillnader mellan länderna i definitionerna av motsvarande begrepp. Även om en rad internationella organisationer, däribland OECD och EU, har utarbetat och samordnat klassifikationer och system för att göra statistiken mera jämförbar bör försiktighet iakttagas vid jämförelser. Detta med hänsyn tagen till de olikheter i regelsystem, avgränsning av redovisad grupp, periodisering och kvalitet i statistiken som förekommer mellan länderna.

14.2 Jämförelser av BNP

14.2.1 PPP tar bort skillnaden i prisnivåer

Vid internationella jämförelser används oftast bruttonationalprodukten (BNP), det samlade värdet av produktionen av ett lands varor och tjänster, t.ex. för att beskriva levnadsstandarden i olika länder.

Växelkurserna bestäms huvudsakligen av utbudet av och efterfrågan på de valutor som krävs för de olika ländernas handelsförbindelser samt deras politiska och ekonomiska situation. När växelkurserna används som om-

14.1 Tabell. BNP i OECD-länderna. GDP in the OECD countries.

	Bruttonationalprodukt Gross domestic product			löpande växelkurs current exchange rate	köpkrafts- paritet current PPPs	Antal invånare, tusental Population, thousands
	i löpande priser och växelkurser, miljarder \$ at current prices and exchange rates, billion \$	årlig genomsnittlig volymökning i % (1) annual average volume change in %	per invånare 1999 i löpande priser, \$ per capita at current prices, \$			
	1999	2000	1999–2000			1998
Australien (<i>Australia</i>)	406,5	395,9	4,2	21 432	25 590	18 751
Belgien (<i>Belgium</i>)	248,9	227,8	3,8	24 347	24 845	10 203
Danmark (<i>Denmark</i>)	176,3	161,2	2,8	33 124	27 073	5 301
Finland (<i>Finland</i>)	129,4	119,7	5,4	25 046	22 723	5 153
Frankrike (<i>France</i>) 3	1 432,3	1 294,1	3,3	23 764	22 067	58 845
Grekland (<i>Greece</i>)	124,8	112,2	4,0	11 848	15 140	10 507
Irland (<i>Ireland</i>)	93,4	94,2	11,0	24 943	25 404	3 705
Island (<i>Iceland</i>) 2	8,6	8,7	3,6	31 132	26 338	274
Italien (<i>Italy</i>)	1 171,0	1 063,1	2,8	20 319	23 065	56 979
Japan (<i>Japan</i>) 2	4 346,9	4 627,9	1,9	34 313	24 628	126 486
Kanada (<i>Canada</i>)	634,9	689,2	4,8	20 822	26 424	30 300
Korea (<i>Korea</i>)	406,9	464,8	8,9	8 685	16 059	46 430
Luxemburg (<i>Luxembourg</i>)	19,3	18,6	8,1	44 360	41 356	427
Mexiko (<i>Mexico</i>)	483,3	575,4	7,0	4 961	8 447	95 675
Nederländerna (<i>Netherlands</i>)	393,7	367,4	4,5	24 906	25 923	15 698
Norge (<i>Norway</i>)	152,9	162,7	3,1	34 277	28 133	4 418
Nya Zeeland (<i>New Zealand</i>) 2	54,8	50,1	3,6	14 376	18 629	3 792
Polen (<i>Poland</i>)	155,5	164,9	5,1	4 024	8 671	38 666
Portugal (<i>Portugal</i>)	113,3	103,7	3,2	11 351	16 576	9 979
Schweiz (<i>Switzerland</i>) 2	258,9	240,3	3,3	36 247	28 672	7 106
Spanien (<i>Spain</i>)	599,9	557,0	4,1	15 220	18 215	39 371
Storbritannien (<i>United Kingdom</i>)	1 442,6	1 421,1	3,0	24 244	22 876	59 237
Sverige (<i>Sweden</i>)	241,4	229,2	4,0	27 256	23 017	8 851
Tjeckien (<i>Czech Republic</i>)	53,1	49,7	2,5	5 166	13 366	10 295
Turkiet (<i>Turkey</i>) 2	184,7	204,7	7,0	2 807	6 335	64 789
Tyskland (<i>Germany</i>)	2 112,0	1 880,4	3,1	25 729	23 819	82 024
Ungern (<i>Hungary</i>)	48,2	46,3	5,5	4 790	11 275	10 114
USA	9 237,0	9 926,6	5,2	33 836	33 836	269 092
Österrike (<i>Austria</i>)	210,0	189,6	3,6	25 948	24 646	8 078
OECD-Total 4	24 940,7	25 446,7	4,0	22 449	22 588	1 100 546
EU15	8 508,2	7 839,3	3,4	22 564	22 437	374 358

Anm: (1) Varierande basår, BNP-volymökning. (2) Länder som fortfarande använder SNA 68 (gamla beräkningsmetoden av BNP). Den nya definitionen 93 SNA/95 ESA kan medföra högre BNP-siffror vilket försämrar jämförbarheten mellan länder med olika definitioner. (3) Data inkluderar territorier i andra delar av världen. (4) OECD-Total inkluderar 29 länder

Källa: OECD (2001), National Accounts och Main Economic Indicators.

räkningstal, kommer uppgifterna inte enbart att återspegla skillnader i värdet av den samlade produktionen utan också skillnader i ländernas prisnivåer. Ett sätt att komma förbi detta problem är att använda s. k. köpkraftsparitetstal (PPP, purchasing power parities). Paritetstalen anger det antal enheter av varje valuta som ger samma köpkraft, d.v.s. samma mängd varor och tjänster oavsett prisnivån i respektive land. Talen bygger på återkommande prisundersökningar av jämförbara och representativa varor och tjänster. Det är värt att nämna att skillnaderna mellan olika länder brukar minska när BNP per capita (invånare) mäts i köpkraftspariteter istället för någon valuta enligt växelkurserna. Sverige kommer 1999, i BNP per capita mätt i PPP, på 16:e plats i en rangordning av 29 OECD-länder. Det är en liten försämring jämfört med 1998 då placeringen var 15:e plats. De tre länderna i topp är Luxemburg, USA och Schweiz. Norge har halkat ner från en tredje plats 1998 till en fjärde plats 1999. Danmark återfinns på femte plats och Finland ligger strax under Sverige på en 18:e plats. Om man inte tar hänsyn till ländernas prisnivåer och enbart rangordnar efter BNP per invånare i löpande priser ligger Sverige bättre till med en åttonde plats (samma som 1998).

Sverige medelmåttigt även i BNP-volyminindex

I 14.2 Tabell redovisas BNP-volyminindex per invånare i köpkraftsparitetstal. Indexen för respektive år visar hur olika länder förhåller sig till genomsnittet för hela OECD vad gäller volymen av producerade varor och tjänster baserat på PPP-konverterade data. Sverige låg klart över genomsnittet 1990 men har därefter legat på en genomsnittlig nivå. Runt genomsnittet ligger även, bland andra, Finland, Italien och Storbritannien. Sveriges BNP-volyminindex mätt i PPP var ett av dem som minskade mest mellan 1990 och 2000. Större delen av minskningen ägde rum under första hälften av 1990-talet. Ännu större minskningar uppvisar Schweiz, Frankrike och Tjeckien, de två första från höga nivåer medan Tjeckien minskade från en nivå klart under genomsnittet. Irland redovisar den största ökningen mellan åren 1990 och 2000, både procentuellt och i absoluta tal, och hör numera till länderna över genomsnittet. I en toppklass för sig när det gäller BNP-volyminindex i köpkraftspariteter per invånare ligger Luxemburg, därefter USA och sedan, på samma nivå, Schweiz och Norge.

14.3 Skattekvoten

14.3.1 Skattekvoten inget entydigt mått

Ett vanligt sätt att beskriva och jämföra skattesystemen är att relatera de sammanlagda skatterna och avgifterna till BNP. Denna skattekvot är ett översiktligt mått på hur stor andel av BNP som de sammanlagda skatterna tar i anspråk och kan tjäna som utgångspunkt för djupare studier av skattestrukturen i olika länder.

Det skall påpekas att skattekvoten inte är ett entydigt mått på det som brukar kallas "skattetrycket". Skillnader i olika länders skattekvot kan bero på olika tekniska lösningar för välfärdssystemen eller olika behov av offentligt finansierad välfärd beroende på kulturella eller

14.2 Tabell

BNP-volyminindex i köpkraftspariteter per invånare, 100= genomsnitt för OECD.

Per capita volume indices for GDP in purchasing power parities, 100=OECD average.

	1990	1995	1998	1999	2000
Australien (<i>Australia</i>)	104	109	109	110	109
Belgien (<i>Belgium</i>)	109	113	110	110	110
Danmark (<i>Denmark</i>)	112	119	119	120	119
Finland (<i>Finland</i>)	106	98	101	101	102
Frankrike (<i>France</i>) ²	113	104	98	98	97
Grekland (<i>Greece</i>)	60	66	66	67	67
Irland (<i>Ireland</i>)	74	93	105	113	119
Island (<i>Iceland</i>) ¹	113	115	117	117	115
Italien (<i>Italy</i>)	106	104	103	102	101
Japan (<i>Japan</i>) ¹	116	117	112	109	107
Kanada (<i>Canada</i>)	120	118	117	117	117
Korea (<i>Korea</i>)	51	70	67	71	74
Luxemburg (<i>Luxembourg</i>)	149	174	173	183	188
Mexiko (<i>Mexico</i>)	38	35	36	37	38
Nederländerna (<i>Netherlands</i>)	104	110	114	115	115
Norge (<i>Norway</i>) ³	114	121	121	125	123
Nya Zeeland (<i>New Zealand</i>) ¹	88	87	82	81	81
Polen (<i>Poland</i>)	32	36	38	38	39
Portugal (<i>Portugal</i>)	63	71	72	73	72
Schweiz (<i>Switzerland</i>) ¹	139	132	127	127	126
Spanien (<i>Spain</i>)	77	79	79	81	81
Storbritannien (<i>UK</i>)	103	96	102	101	100
Sverige (<i>Sweden</i>)	111	103	100	101	101
Tjeckien (<i>Czech Republic</i>)	70	64	60	59	59
Turkiet (<i>Turkey</i>) ¹	31	29	30	28	29
Tyskland (<i>Germany</i>)	104	111	106	106	105
Ungern (<i>Hungary</i>)	55	47	48	50	51
USA	145	144	149	150	151
Österrike (<i>Austria</i>)	109	111	109	109	109
OECD 29	100	100	100	100	100
EU-15	101	100	99	99	99

Anm: (1) Länder som fortfarande använder den gamla beräkningsmetoden av BNP (SNA 68). (2) Data inkluderar territorier i andra delar av världen. (3) Detta index är för det mesta konsistent med BNP-tillväxten. Den konsistensen kan dock gå förlorad vid kraftiga svängningar i relativpriser mellan åren. Så är fallet för oljeexportören Norge p.g.a. kraftiga prisfall på olja 1998 och tredubbling av priserna 2000.

Källa: OECD (2001), Main Economic Indicators.

demografiska faktorer. I Sverige är många transfereringar beskattade, medan bidragen i flera andra länder är obeskattade eller ges i form av avdrag på inkomsten vid taxeringen. Bidragstagarna kan i båda fallen erhålla en likvärdig förmån, men skattekvoten blir högre i det första fallet och lägre i det andra fallet.

En annan aspekt är i vilken utsträckning välfärdssystemen i olika länder byggs upp genom avtal mellan arbetsgivare och anställda. De lagstadgade socialavgifterna, som dominerar i Sverige, ingår som en del i skattekvoten, men så är inte fallet med sådana avgifter som tas ut efter avtal mellan arbetsmarknadens partner.

Vidare gäller att länder med ungefär samma skattekvot kan skilja sig åt vad gäller skatteslag, skattesatser och skattebaser eller definiera skattebaserna på olika sätt. Det är inte heller säkert, som vi sett i tidigare kapitel, att de debiterade skatterna faktiskt blir betalda.

En annan faktor som påverkar skattekvoten är omfattningen av skatteundandragandet och den svarta sek-

Påverkan av den förändrade BNP-definitionen på skattekvoten

Den omläggning av nationalräkenskaperna (till 95 ESA) som EU-länderna är skyldiga att göra påverkar både täljaren (skatteinkomsterna) och nämnaren (BNP-måttet) vid beräkning av skattekvoten. BNP-måtten för 1997 ökade med mellan 0,8 procent (Belgien) och 7,7 procent (Korea). För Sveriges del ökade BNP med 3,8 procent. Resultatet blir minskande skattekvoter. Danmark är ett tydligt exempel på det; effekten av BNP-omläggningen var att BNP ökade med 5,0 procent och skattekvoten minskade med 2,5 procentenheter. Jämförelser mellan länder som genomfört/ ännu inte genomfört omläggningen av nationalräkenskaperna försvåras självfallet, likaså studier av utvecklingen av skattekvoten över tiden. Omläggningen omfattar åren fr.o.m. 1993. I 2000 års upplaga av OECD:s Revenue Statistics är det fem länder som ännu inte har gått över till 95 ESA: Island, Japan, Nya Zeeland, Schweiz och Turkiet.

tor. Beräkningar av den svarta sektorn brukar ingå i BNP-beräkningen.

Det är sålunda nödvändigt att bryta ned den totala skattekvoten i olika komponenter, som speglar klassificeringen av skatterna efter exempelvis ekonomisk funktion. En sådan nedbrytning görs exempelvis i rapporteringen från EU:s statistiska kontor Eurostat.

Skattekvoten i dag

I 14.3 Tabell redovisas skattekvoterna i OECD-länderna år 1965–1998. Sverige är nu, efter omläggningen av nationalräkenskaperna, det enda land med en skattekvot över 50 procent. Skattekvoten i Sverige var 52 procent 1998, vilket kan jämföras med EU-genomsnittet på 41,3 procent. OECD-genomsnittet 1998 var 37 procent. Mexiko har den klart lägsta skattekvoten i OECD – 16,9 procent. Med undantag för Korea, Turkiet, Japan, USA och Australien (med skattekvoter mellan 20 och 30 procent) så ligger resten av OECD-ländernas skattekvoter ganska jämnt fördelade i spannet 32 till 50 procent.

Skattekvoten har ökat

Utvecklingen av skattekvoten i Sverige, EU och OECD mellan 1965 och 1998 framgår av 14.4 Diagram. De genomsnittliga skattekvoterna för EU respektive OECD avser samtliga nuvarande medlemsländer.

14.3 Tabell

Skattekvoter i OECD-länderna, andel av BNP, procent.

Total tax revenue in OECD, share of GDP, percent.

	Procent Percent		1975	1980	1985	1990	1995	1998
	1965	1970						
Australien (Australia)	22,3	22,9	26,6	27,4	29,1	29,3	29,4	29,9
Belgien (Belgium)	31,1	35,7	41,6	43,1	46,3	43,1	4,8	45,9
Danmark (Denmark)	29,9	40,4	41,4	43,9	47,4	47,1	49,4	49,8
Finland (Finland)	30,3	32,5	37,7	36,2	40,0	44,7	44,9	46,2
Frankrike (France)	34,5	35,1	36,9	40,6	43,8	43,0	44,0	45,2
Grekland (Greece) ³	18,2	20,9	21,0	24,0	28,6	29,4	31,7	..
Irland (Ireland)	24,9	29,9	30,2	31,5	35,1	33,6	33,1	32,2
Island (Iceland) ¹	26,2	27,0	29,6	29,2	28,4	31,4	32,1	33,6
Italien (Italy)	25,5	26,1	26,2	30,3	34,4	38,9	41,2	42,7
Japan (Japan) ¹	18,3	19,7	20,9	25,4	27,6	30,9	28,4	28,4
Kanada (Canada)	25,9	31,2	33,1	32,0	33,1	36,1	35,7	37,4
Korea (Korea)	..	..	15,2	17,7	16,9	19,1	20,5	21,1
Luxemburg (Luxembourg)	27,7	28,9	39,7	40,8	45,3	40,7	41,9	41,5
Mexiko (Mexico) ¹	..	..	..	16,2	17,0	17,3	16,6	16,0
Nederländerna (Netherlands)	32,8	37,1	43,0	43,4	42,4	43,1	41,9	41,0
Nya Zeeland (New Zealand) ¹	24,7	27,4	31,1	33,0	33,6	38,1	37,6	35,2
Norge (Norway)	29,6	34,9	39,9	42,7	43,3	41,8	41,5	43,6
Polen (Poland)	..	..	..	..	..	..	39,8	37,9
Portugal (Portugal) ¹	15,8	19,8	21,2	24,6	27,1	29,6	32,7	34,2
Schweitz (Switzerland) ¹	19,6	22,5	27,9	28,9	30,6	30,6	33,5	35,1
Spanien (Spain)	14,7	16,9	19,5	22,9	27,6	33,0	32,8	34,2
Storbritannien (UK)	30,4	37,0	35,4	35,3	37,7	36,0	35,2	37,2
Sverige (Sweden)	35,0	39,8	43,4	47,1	48,3	53,7	47,6	52,0
Tjeckien (Czech Republic)	..	..	..	..	..	..	40,1	38,3
Turkiet (Turkey) ¹	10,6	12,5	16,0	17,9	15,4	20,0	22,6	28,7
Tyskland (Germany) ²	31,6	32,9	36,0	33,1	32,9	32,6	38,2	37,0
Ungern (Hungary)	..	..	..	..	..	..	42,4	38,7
USA	25,0	27,7	26,9	27,0	26,1	26,7	27,6	28,9
Österrike (Austria)	33,9	34,9	37,7	39,5	41,6	40,2	41,6	44,4
EU 15	25,8	28,9	31,1	35,8	38,6	39,2	40,1	41,3
OECD	27,8	31,2	34,1	32,1	33,8	35,0	36,1	37,0

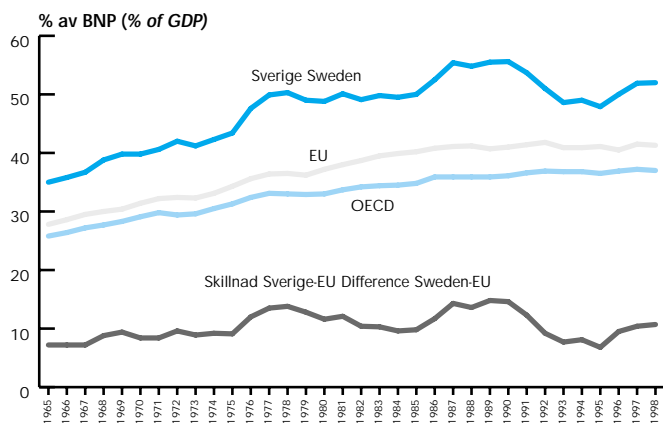
Anm: (1) Länder med skattekvoter beräknade enligt en gamla BNP-definitionen (SNA 68/ ESA 79). Den nya BNP-definitionen 93 SNA/95 ESA medför för vissa länder avsevärt lägre skattekvoter vilket försvårar jämförbarheten mellan länder som använder olika BNP-definitioner.

Källa: OECD 2000, Revenue Statistics 1965/1999. (2) Förenade Tyskland fr.om. 1991, dessförinnan Västtyskland. (3) Avser 1997

14.4 Diagram.

Utvecklingen av skattekvoten i Sverige, OECD och EU 1965–1998, procent av BNP.

Total tax revenues in Sweden, EU and OCED 1965–1998, percent of GDP.

Anm: Medelvärdena för OECD respektive EU ovägda.

Källa: OCED (2000), Revenue Statistics 1965-1999.

Mellan 1970 och 1980 ökade Sveriges skattekvot från kraftigt, från ca 40 till närmare 50 procent, vilket speglar utbyggnaden av den offentliga sektorn och socialförsäkringssystemen. Både OECD – och EU-genomsnitten har stigit trendmässigt under perioden. Skillnaden mellan skattekvoterna i Sverige och EU har varierat mellan åren. Störst var den från mitten av 1980-talet fram till skattereformen 1990/91, då den vissa år var över 14 procentenheter högre i Sverige. Åren efter skattereformen minskade skillnaden i skattekvot till omkring åtta procentenheter men har på senare år ökat igen. Skillnaden i skattekvot 1998 mellan Sverige och EU-genomsnittet var 10,7 procentenheter. Sedan 1996 har skillnaden ökat varje år.

14.3.2 Skattekvotens sammansättning

De olika skatternas andel av de totala skatteinkomsterna. Skattekvotens sammansättning varierar mellan olika länder. I 14.5 Tabell redovisas skattens sammansättning i OECD-länderna år 1998. När det gäller andelen skatt

14.5 Tabell

Skatteinkomster 1998 enligt OECD-klassificering, andel av totala skatteinkomster, procent.

Tax revenue 1998 according to OECD-classification, share of total tax revenue, percent.

	Inkomster och vinster			Sociala avgifter			Särskilda löneskatter	Egendom	Varor och tjänster		Övrigt	
	Totalt	Fysiska personer	Juridiska personer	Totalt	Anställda	Arbetsgivare			Totalt	Moms m.m		Punktskatter
	Income and profits Total	Personal income	Corporate income	Social security contributions Total	Employees'	Employer's			Goods and services Total	General consumption		Excise duties
	1000	1100	1200	2000	2100	2200	3000	4000	5000	5110	5120	6000
Australien (Australia)	58,5	43,3	15,2	-	-	-	6,6	9,5	25,5	8,5	12,5	-
Belgien (Belgium)	39,2	30,7	8,5	31,5	9,7	19,2	-	3,2	24,9	15,3	7,5	-
Danmark (Denmark)	58,9	51,6	5,6	3,1	2,4	0,7	0,8	3,6	33,2	19,6	12,1	0,0
Finland (Finland)	41,3	32,3	9,0	25,2	4,2	19,9	-	2,4	30,7	18,5	11,5	0,1
Frankrike (France)	23,3	17,4	5,9	36,2	8,7	25,2	2,3	7,3	26,6	17,5	8,4	4,0
Grekland (Greece) ¹	22,9	13,2	6,4	31,6	17,2	14,3	0,7	3,8	41,0	22,9	15,6	0,0
Irland (Ireland)	41,6	30,9	10,7	12,6	3,6	8,2	1,2	5,2	38,7	22,2	14,7	-
Island (Iceland)	38,6	35,2	3,4	8,3	0,3	8,0	-	7,1	45,9	28,9	13,8	0,1
Italien (Italy)	32,6	25,0	7,0	29,4	6,3	20,5	0,1	4,8	27,4	14,2	10,2	5,3
Japan (Japan)	32,1	18,8	13,3	38,4	15,0	19,6	-	10,5	18,8	8,9	7,7	0,2
Kanada (Canada)	48,5	37,8	10,0	13,7	5,3	8,1	2,1	10,4	24,7	14,0	9,1	0,5
Korea (Korea)	32,5	20,1	12,2	11,1	3,3	7,7	0,3	11,4	40,5	16,5	21,5	4,2
Luxemburg (Luxembourg)	38,5	18,8	19,7	25,6	10,9	11,5	-	8,4	26,1	13,7	12,0	1,1
Mexiko (Mexico)	29,5	..	..	18,0	..	-	-	-	51,3	19,4	30,8	1,3
Nederländerna (Netherlands)	25,8	15,2	10,6	39,9	-	12,3	-	4,9	27,7	16,9	8,4	0,4
Nya Zeeland (New Zealand)	57,4	41,8	10,9	-	-	-	0,9	5,7	36,0	26,0	7,6	0,0
Norge (Norway)	37,1	27,3	9,7	23,3	8,0	13,8	-	2,4	37,2	21,3	14,5	0,0
Polen (Poland)	29,5	22,0	7,5	32,3	-	32,3	0,8	3,0	34,4	20,8	13,3	0,0
Portugal (Portugal)	28,8	17,1	11,6	25,5	9,4	14,4	-	2,9	41,3	23,3	17,4	0,8
Schweiz (Switzerland)	37,8	31,8	6,0	35,7	11,4	10,8	-	8,3	18,2	10,0	7,0	-
Spanien (Spain)	28,2	20,8	7,3	35,2	5,4	24,6	-	6,0	29,4	16,6	10,5	0,7
Storbritannien (UK)	38,4	27,5	11,0	17,6	7,3	9,4	-	10,7	32,6	18,1	12,8	0,0
Sverige (Sweden)	40,7	35,0	5,7	28,7	5,8	22,5	4,8	3,7	21,6	13,6	7,3	0,1
Tjeckien (Czech Republic)	23,3	13,6	9,7	44,1	10,1	28,8	0,0	1,5	31,0	17,1	11,7	0,0
Turkiet (Turkey)	32,9	27,0	5,8	14,3	5,7	7,3	-	2,8	35,7	30,0	5,1	14,3
Tyskland (Germany)	29,4	25,0	4,4	40,4	17,9	19,9	-	2,4	27,4	17,9	8,4	0,0
Ungern (Hungary)	22,4	16,8	5,6	35,9	5,4	29,8	0,3	1,6	39,0	23,5	14,9	0,9
USA	49,5	40,5	9,0	23,7	10,2	12,2	-	10,6	16,2	7,6	6,5	-
Österrike (Austria)	29,2	22,5	4,8	34,1	14,2	16,6	6,2	1,3	27,9	18,7	7,8	1,0
EU 15²	34,8	25,6	8,7	27,8	8,2	15,9	1,1	4,7	30,2	17,9	10,8	0,9
OECD²	36,3	27,1	8,9	24,7	7,0	14,9	0,9	5,4	31,3	17,9	11,7	1,2

Anm: (1) Avser 1997 (2) Medelvärdena för EU om OECD är ovägda.

Källa: OECD (2000), Revenue Statistics 1965–1999.

på inkomster och vinster av de totala skatterna ligger Sverige (40,7 procent) över genomsnittet för både EU (34,8 procent) och OECD (36,3 procent). Tre länder ligger klart högst med andelar på mellan 57 och 59 procent; Danmark, Australien och Nya Zeeland. Minst andel redovisas för Ungern, 22,4 procent. När det gäller beskattningen av fysiska personer ligger Sverige klart över genomsnittet för OECD medan motsatt förhållande råder vid beskattningen av juridiska personers inkomster och vinster.

De sociala avgifternas andel av de totala skatterna är störst i Tjeckien, 44,1 procent. I Tyskland och Nederländerna och Japan ligger de sociala avgifterna också runt 40 procent av de totala skatterna. Sverige ligger här på EU-genomsnittet, knappt 30 procent. I Danmark står de sociala avgifterna för en marginell del, ca 3 procent. De anställda står för en mindre del av de sociala avgifterna i Sverige än genomsnittligt i EU medan arbetsgivarna svarar för en större del.

Skatt på varor och tjänster står för i genomsnitt 30,2 procent av de totala skatterna i OECD-länderna. Sverige ligger här lågt med en andel på 21,6 procent, endast Japan, Schweiz och USA ligger lägre. Störst betydelse har skatter på varor och tjänster i Mexiko (51,3 procent) och på Island (45,9 procent). Av skatterna på varor och svarar moms för störst andel av skatteinkomsterna i Turkiet och på Island (ca 30 procent) och punktskatterna i Mexiko (drygt 30 procent).

De olika skatternas andel av BNP

I 14.6 Tabell redovisas de olika skatternas andel av BNP i OECD-länderna 1998. Sverige som ju har den högsta skattekvoten ligger över genomsnittet för de flesta skatterna och särskilt när det gäller skatt på inkomster och vinster. Andelen skatt på egendom av BNP ligger i Sverige på snittet för både EU och OECD. Andelarna skatt på varor och tjänster och övriga skatter ligger för Sverige något under EU-genomsnittet och på OECD-genomsnittet.

14.6 Tabell

Skatteinkomst 1998 enligt OECD-klassificering, andel av BNP, procent.

Tax revenue 1998 according to OECD-classification, share of GDP, percent.

	Inkomster och vinster			Sociala avgifter			Särskilda löneskatter	Egendom	Varor och tjänster			Övrigt
	Totalt	Fysiska personer	Juridiska personer	Totalt	Anställda	Arbetsgivare			Totalt	Moms m.m	Punktskatter	
	Income and profits Total	Personal income	Corporate income	Social security contributions Total	Employees'	Employer's			Goods and services Total	General consumption	Excise duties	
1000	1100	1200	2000	2100	2200	3000	4000	5000	5110	5120	6000	
Australien (Australia)	17,5	13,0	4,5	-	-	-	2,0	2,8	7,6	2,5	3,7	-
Belgien (Belgium)	18,0	14,1	3,9	14,5	4,4	8,8	-	1,5	11,4	7,0	3,4	-
Danmark (Denmark)	29,3	25,7	2,8	1,6	1,2	0,4	0,4	1,8	16,5	9,8	6,0	0,0
Finland (Finland)	19,1	14,9	4,2	11,6	2,0	9,2	-	1,1	14,2	8,5	5,3	0,0
Frankrike (France)	10,5	7,8	2,7	16,4	3,9	11,4	1,0	3,3	12,0	7,9	3,8	1,8
Grekland (Greece) ²	7,7	4,4	2,1	10,7	5,8	4,8	0,2	1,3	13,8	7,7	5,2	0,0
Irland (Ireland)	13,4	10,0	3,5	4,1	1,2	2,7	0,4	1,7	12,5	7,2	4,8	-
Island (Iceland)	13,0	11,8	1,1	2,8	0,1	2,7	-	2,4	15,4	9,7	4,6	0,0
Italien (Italy)	13,9	10,7	3,0	12,5	2,7	8,7	0,1	2,0	11,7	6,1	4,3	2,3
Japan (Japan)	9,1	5,3	3,8	10,9	4,3	5,6	-	3,0	5,3	2,5	2,2	0,1
Kanada (Canada)	18,2	14,1	3,7	5,1	2,0	3,0	0,8	3,9	9,2	5,3	3,4	0,2
Korea (Korea)	6,9	4,2	2,6	2,3	0,7	1,6	0,1	2,4	8,6	3,5	4,5	0,9
Luxemburg (Luxembourg)	15,9	7,8	8,2	10,6	4,5	4,8	-	3,5	10,8	5,7	5,0	0,4
Mexiko (Mexico)	4,7	..	..	2,9	..	..	-	-	8,2	3,1	4,9	0,2
Nederländerna (Netherlands)	10,6	6,2	4,3	16,4	..	5,0	-	2,0	11,4	6,9	3,5	0,2
Nya Zeeland (New Zealand)	20,2	14,7	3,8	-	-	-	0,3	2,0	12,6	9,2	2,7	0,0
Norge (Norway)	16,2	11,9	4,2	10,2	3,5	6,0	-	1,0	16,2	9,3	6,3	0,0
Polen (Poland)	11,2	8,3	2,8	12,2	..	12,2	0,3	1,1	13,0	7,9	5,0	0,0
Portugal (Portugal)	9,9	5,8	4,0	8,7	3,2	4,9	-	1,0	14,1	8,0	6,0	0,3
Schweiz (Switzerland)	13,3	11,2	2,1	12,5	4,0	3,8	-	2,9	6,4	3,5	2,5	-
Spanien (Spain)	9,6	7,1	2,5	12,1	1,8	8,4	-	2,1	10,1	5,7	3,6	0,2
Storbritannien (UK)	14,3	10,2	4,1	6,5	2,7	3,5	-	4,0	12,1	6,7	4,7	0,0
Sverige (Sweden)	21,2	18,2	2,9	14,9	3,0	11,7	2,5	1,9	11,2	7,1	3,8	0,1
Tjeckien (Czech Republic)	8,9	5,2	3,7	16,9	3,9	11,0	0,0	0,6	11,9	6,6	4,5	0,0
Turkiet (Turkey)	9,4	7,7	1,7	4,1	1,6	2,1	-	0,8	10,2	8,6	1,5	0,0
Tyskland (Germany)	10,9	9,3	1,6	14,9	6,6	7,3	-	0,9	10,1	6,6	3,1	0,0
Ungern (Hungary)	8,7	6,5	2,2	13,9	2,1	11,5	0,1	0,6	15,1	9,1	5,8	0,3
USA	14,3	11,7	2,6	6,9	3,0	3,5	-	3,1	4,7	2,2	1,9	-
Österrike (Austria)	13,0	10,0	2,1	15,1	6,3	7,4	2,7	0,6	12,4	8,3	3,5	0,4
EU 15²	14,6	10,8	3,5	11,4	3,3	6,6	0,5	1,9	12,3	7,3	4,4	0,4
OECD²	13,5	10,3	3,3	9,4	2,7	5,8	0,4	1,9	11,3	6,6	4,1	0,4

Anm: (1) Avser 1997. (2) Medelvärden för EU och OECD är ovägda.

Källa: OECD(2000), Revenue Statistics 1965-1999.

14.3.3 Nedbrytning av skattekvoten

Inledning

För att studera skattestrukturen i olika länder behöver vi som redan nämnts klassificera skatterna på lämpligt sätt. I tabellerna 14.7–14.9 är skattekvoterna beräknade efter icke reviderad BNP (SNA68/ESA 79) vilket medför högre nivåer.

Indelning enligt nationalräkenskaperna

Den vanligaste indelningen är den som förekommer i nationalräkenskaperna, där skatterna delas in i direkta och indirekta skatter (se kapitel 1) samt socialförsäkringsavgifter. Utgångspunkten för klassificeringen av skatterna enligt denna indelning är om den som är skattskyldig kan övervältra skatten på någon annan, t. ex. genom att ta ut högre priser. Skatter på inkomst och förmögenhet kan inte övervältras och räknas som direkta medan mervärdesskatt och punktskatter räknas som indirekta.

I grova drag svarar direkta skatter, indirekta skatter och socialförsäkringsavgifter för omkring var sin tredjedel av den totala beskattningen i EU. Likheterna mellan EU-ländernas skattesystem är större vad gäller indirekta skatter än direkta skatter. Sett i ett längre tidsperspektiv har de direkta skatterna ökat sin andel och de indirekta skatterna minskat sin andel. Minskningen i den indirekta beskattningen hänför sig till punktskatterna med undantag av energi- och miljörelaterade skatter.

I 14.7 Tabell har vi gått ett steg längre i indelningen av skatterna enligt nationalräkenskaperna. De indirekta skatterna ligger på en något högre nivå i Sverige än i EU totalt. De direkta skatterna är betydligt högre medan socialavgifterna ligger på ungefär samma nivå i Sverige

14.7 Tabell.

Indelning av skatterna enligt nationalräkenskaperna, Sverige och EU år 1997, procent av icke reviderad BNP.

Taxes classified according to national accounts, Sweden and EU 1997, percent of not revised GDP.

	Sverige	EU 15
Indirekta skatter (Indirect taxes)	16,3	13,9
Mervärdesskatt (VAT)	7,5	7,0
Punktskatter (Excise duties)	4,1	3,5
Övrigt (Other)	4,8	3,5
Direkta skatter (Direct taxes)	22,8	13,7
Fysiska personer (Individuals)	19,5	9,3
Juridiska personer (Legal entities)	2,8	3,0
Övrigt (Other)	0,5	1,4
Socialavgifter (Social security contributions)	15,2	15,0
Arbetsgivaravgifter (Employer's contributions)	12,1	8,2
Allmänna egenavgifter (General social security contributions)	2,7	5,0
Egenföretagaravgifter (Social security contributions for self employed)	0,4	1,9
Totalt (Total)	54,3	42,5

Anm: Skattekvoter beräknade enligt den gamla BNP-definitionen (SNA 68/ESA 79). EU 15 vägda medelvärden.

Källa: Eurostat (2000), Structures of the taxation system in the European Union 1970-1997.

som EU-genomsnittet (1997). I Sverige tar vi dock relativt sett ut mindre i allmänna egenavgifter och mera i arbetsgivaravgifter jämfört med flertalet övriga EU-länder. Fysiska personers direkta skatter 1997 uppgick till 19,5 procent av BNP i Sverige jämfört med drygt 9 procent i genomsnitt i EU.

Indelning efter ekonomisk funktion

En alternativ indelning, som används i kapitelindelningen av denna årsbok, är efter ekonomisk funktion. Då är istället utgångspunkten vad som beskattas (skattebaserna), t. ex. arbete, kapital och konsumtion. Skatt på arbete delas i sin tur upp på inkomstskatt på arbete och sociala avgifter. Skatt på kapital avser innehav, överlåtelse och avkastning av olika kapitalformer, som fast och lös egendom, värdepapper m m. Med konsumtionsskatter avses alla skatter som tas ut på transaktioner mellan slutliga användare och producenter eller säljare. Skattebasen är i det fallet oftast en kvantitet av en vara eller tjänst.

Av produktionsfaktorerna är arbete den viktigaste skattebasen i alla EU-länder, följt av konsumtion och övriga skattebaser, däribland kapital. Den långsiktiga trenden är att konsumtionsskatterna (de indirekta skatterna) har minskat sin andel av den totala beskattningen. Den största skillnaden i skattestruktur mellan Sverige och EU ligger i beskattningen av arbete. I Sverige svarar skatt på anställdas arbete för drygt en tredjedel av BNP, vilket är mer än tio procentenheter högre än EU-genomsnittet. En del av skillnaden beror som redan nämnts på förekomsten av skattepliktiga förmåner i Sverige.

Indelning efter mottagare

Slutligen kan skattestrukturen studeras efter mottagare av skatterna, som central och regional/lokal samhällsnivå, socialförsäkringssektorn och EU. Indelningen speglar inte nödvändigtvis vilken makt eller inflytande som respektive nivå har. I länder där t. ex. den regionala/lokala nivån inte har egna skatteinkomster, kan kommunerna eller deras motsvarigheter i andra länder istället vara garanterade statsbidrag.

14.8 Tabell.

Indelning av skatterna efter ekonomisk funktion, Sverige och EU år 1997, procent av icke reviderad BNP.

Taxes classified by economic function, Sweden and EU 1997, percent of not revised GDP.

	Sverige	EU 15
Arbete (Labour)	36,5	23,5
Anställda (Employees)	20,3	12,9
Arbetsgivare (Employers)	14,4	8,4
Egenföretagare (Self-employed)	1,8	2,3
Konsumtion (Consumption)	12	11,4
Kapital (Capital)	5,9	7,5
Totalt (Total)	54,3	42,5
därav miljö (environment)	3,2	6,7

Anm: Skattekvoter beräknade enligt den gamla BNP-definitionen (SNA 68/ESA 79). EU 15 vägda medelvärden.

Källa: Eurostat (2000), Structures of the taxation system in the European Union 1970-1997.

14.9 Tabell.

Indelning av skatterna efter mottagare i form av administrativ nivå, Sverige och EU år 1997, procent av icke reviderad BNP.

Taxes broken down by receiving administrative level, Sweden and EU 1997, percent of not revised GDP.

	Sverige Sweden	EU 15
Stat (Central government)	25,3	22,9
Kommuner (Local government)	16,9	4,0
Socialförsäkringssektorn (Social security funds)	11,3	14,9
EU (EC institutions)	0,8	0,7
Total	54,3	42,5

Anm: Skattekvoter beräknade enligt den gamla BNP-definitionen (SNA 68/ESA 79). EU 15 vägda medelvärden.

Källa: Eurostat (2000), Structures of the taxation system in the European Union 1970-1997.

Den centrala nivån, d.v.s. staten, erhåller största delen av skatteintäkterna i alla medlemsländerna men skillnaderna är stora vad gäller typ av skatt som tillfaller respektive nivå. I allmänhet är konsumtionsskatterna den största inkomstkällan för staten. I Sverige, Danmark och Finland erhåller den regionala/lokala nivån (i Sverige landsting och kommuner) en betydligt större del av skatteintäkterna än i resten av EU. Detta beror naturligtvis på den kommunala inkomstskatten, som exempelvis i Sverige svarar för drygt 90 procent av inkomstskatten för fysiska personer. I övriga EU-länder härrör de kommunala skatteinkomsterna huvudsakligen från fastighetsskatt. Beträffande Sveriges bidrag till EU under perioden 1995–1998 sker en reducering genom återbetalningar av s.k. infasningsavgifter från EU.

I 14.10 Tabell nedan redovisas indelning av skatter efter mottagare som andel av totala skatteinkomsterna för OECD-länderna 1998. Tabellen är uppdelad i två grupper; federala länder och ej federala länder (som Sverige tillhör). I vissa länder, som Nya Zeeland, Irland och Mexiko, är staten mottagare av nästan alla skatter. Staten tar emot en majoritet av skatterna i ca två tredjedelar av länderna. I Sverige är statens andel ca 58 procent. Den kommunala sektorn som mottagare är störst i Danmark och Sverige (drygt 30 procent). Socialförsäkringssektorn tar emot störst andel av skatterna i Frankrike, Tjeckien, Tyskland och Nederländerna (drygt 40 procent). Motsvarande andel i Sverige är ca 11 procent.

14.4 Skatt på arbete

14.4.1 Olika definitioner och regelsystem

Som nämndes inledningsvis i detta kapitel är internationella jämförelser avseende skatter och avgifter svåra att göra på grund av att det kan föreligga skillnader mellan länderna i definitionerna av dessa begrepp. Än svårare är det att göra jämförelser avseende skattesatser och skatteuttag per individ eftersom regelsystemen varierar kraftigt mellan olika länder.

14.4.2 Jämförelser av disponibel inkomst mer neutrala

Istället för att göra direkta jämförelser avseende skattesatser, som måste kompletteras med beskrivningar av hur skatteunderlaget beräknas, kan andra jämförelser göras. Ett sätt att göra internationella jämförelser, som är mer neutrala i förhållande till hur skatte- och bidragssystemen är uppbyggda, är att mäta den procentuella disponibla inkomsten. I 14.11 Tabell redovisas den disponibla inkomsten 1999 i förhållande till lönen för en genomsnittlig industriarbetare i OECD-länderna. Med disponibel inkomst avses här bruttolönen minus inkomstskatt plus transfereringar i procent av bruttolönen.

Tabell 14.10

Indelning av skatterna efter mottagare i form av administrativ nivå, OECD-länderna 1998, procent av totala skatteinkomster.

Taxes broken down by receiving administrative level, OECD countries 1998, percent of total taxes.

	Statlig Federal or Central government	Del- statlig State govern- ment	Kom- munal Local govern- ment	Social- försäkrings- sektorn Social Security Funds
Federala länder <i>Federal countries</i>				
Australien (Australia)	78,4	18,0	3,5	-
Belgien (Belgium)	36,7	23,3	4,9	35,1
Kanada (Canada)	41,0	36,3	8,9	13,7
Mexiko (Mexico)	82,0	-	-	18,0
Schweiz (Switzerland)	30,1	19,5	14,8	35,7
Tyskland (Germany)	29,4	22	8,0	40,6
USA	45,1	19,2	12,0	23,7
Österrike (Austria)	52,7	9,3	10,2	27,8
Övägt medelvärde	49,4	21,1	8,9	24,3
Ej federala länder <i>Unitary countries</i>				
Danmark (Denmark)	64,9	-	32,0	3,1
Finland (Finland)	52,6	-	22,2	25,2
Frankrike (France)	43,6	-	10,6	45,8
Grekland (Greece) ¹	68,8	-	1,2	30,0
Irland (Ireland)	86,8	-	2,0	11,2
Island (Iceland)	77,1	-	22,9	-
Italien (Italy)	58,8	-	11,7	29,5
Japan (Japan)	36,2	-	25,4	38,4
Korea (Korea)	71,4	-	17,6	11,1
Luxemburg (Luxembourg)	68,1	-	6,3	25,6
Nederländerna (Netherlands)	56,5	-	3,0	40,5
Nya Zeeland (New Zealand)	94,2	-	5,8	-
Norge (Norway)	59,4	-	18,3	22,2
Polen (Poland)	58,8	-	9,0	32,3
Portugal (Portugal)	67,0	-	6,1	26,9
Spanien (Spain)	48,0	-	17,0	35,0
Storbritannien (UK)	78,2	-	3,9	17,9
Sverige (Sweden)	58,1	-	30,8	11,1
Tjeckien (Czech Republic)	43,9	-	11,9	44,1
Turkiet (Turkey)	69,1	-	16,6	14,3
Ungern (Hungary)	62,5	-	4,5	33,0
Övägt medelvärde	62,8	-	13,9	23,4

Anm: (1) Avser 1997.

Källa: OECD(2000), Revenue Statistics 1965–1999.

14.11 Tabell.

Disponibel inkomst 1999, olika lönenivåer i procent av genomsnittslönen för en industriarbetare, procent av bruttolönen.

Disposable income 1999, by wage levels as percentage of the average wage of a production worker, percent of gross pay.

	Ensamstående Single		Gift med 2 barn Married, 2 children	
	100%	167%	100 +0%	100 +67%
Australien (<i>Australia</i>)	74,1	65,7	83,9	78,7
Belgien (<i>Belgium</i>)	58,1	51,2	79,3	67,4
Danmark (<i>Denmark</i>)	55,8	48,4	69,3	61,1
Finland (<i>Finland</i>)	66,3	59,1	76,1	74,6
Frankrike (<i>France</i>)	72,3	69,0	85,0	80,2
Grekland (<i>Greece</i>)	82,2	76,8	82,2	82,8
Irland (<i>Ireland</i>)	75,7	64,6	89,5	84,1
Island (<i>Iceland</i>)	79,4	73,2	106,5	91,2
Italien (<i>Italy</i>)	70,9	66,2	84,5	74,5
Japan (<i>Japan</i>)	83,9	80,7	88,5	85,8
Kanada (<i>Canada</i>)	73,5	68,1	84,1	77,2
Korea (<i>Korea</i>)	91,2	87,0	92,0	92,0
Luxemburg (<i>Luxembourg</i>)	74,2	64,9	101,3	92,3
Mexiko (<i>Mexico</i>)	98,4	90,1	98,4	101,0
Nederländerna (<i>the Netherlands</i>)	64,6	60,9	76,4	70,6
Norge (<i>Norway</i>)	70,6	62,8	83,2	77,8
Nya Zeeland (<i>New Zealand</i>)	80,6	75,7	85,9	80,9
Polen (<i>Poland</i>)	68,6	67,5	74,6	69,2
Portugal (<i>Portugal</i>)	82,4	75,8	91,6	88,0
Schweiz (<i>Switzerland</i>)	78,3	73,3	91,6	85,3
Spanien (<i>Spain</i>)	81,8	76,7	91,1	86,7
Storbritannien (<i>UK</i>)	75,6	73,4	83,8	82,2
Sverige (<i>Sweden</i>)	65,9	59,7	74,0	71,7
Tjeckien (<i>Czech Republic</i>)	77,3	74,3	102,1	85,5
Turkiet (<i>Turkey</i>)	77,1	77,6	77,1	76,6
Tyskland (<i>Germany</i>)	58,1	52,5	79,3	66,7
Ungern (<i>Hungary</i>)	69,9	61,0	90,9	84,6
USA	74,2	68,1	85,0	78,8
Österrike (<i>Austria</i>)	71,2	64,7	90,1	83,8

Anm: För gifta: 100+0% – en inkomsttagare, 100+67% – två inkomsttagare.

Källa: OECD (2000), Taxing Wages 1999-2000, 2000 Edition.

Lite kvar av lönen i Sverige

En svensk industriarbetare med genomsnittlig lön får förhållandevis lite kvar av lönen när man dragit från skatten och sociala avgifter och lagt till transfereringar om man jämför med de andra OECD-länderna. I Sverige får ensamstående behålla 65,9 procent av lönen och gifta med två barn 74 procent. När det gäller ensamstående är den disponibla inkomsten lägre än i Sverige i fyra länder: Danmark, Tyskland, Belgien och Nederländerna (samma länder 1998). Gifta med två barn (en inkomst) får mindre kvar av lönen än i Sverige endast i Danmark (1997 även Turkiet). Störst andel av sin lön får en ensamstående med genomsnittlig industriarbetarlön kvar i Mexiko och Korea. Gifta med två barn på Island, i Tjeckien och Luxemburg har, på grund av transfereringar, en disponibel inkomst som är högre än lönen.

Vid högre inkomster (167 procent av en genomsnittlig industriarbetarlön) ser situationen likartad ut. För ensamstående utan barn är det i fyra länder som den dispo-

nibla inkomsten är lägre än Sveriges knappt 60 procent av bruttolönen; Danmark, Belgien, Tyskland och Finland. För gifta med två barn är färre kvar av bruttolönen i fem länder; Danmark, Tyskland, Belgien, Polen och Nederländerna. Störst andel får ensamstående behålla i Mexiko och Korea (ca 90 procent av lönen) och familjer i Mexiko, Luxemburg, Korea och på Island (minst 90 procent).

14.4.3 Höga marginalskatter för höginkomsttagare

Marginalskatternas storlek och deras betydelse är ett ofta återkommande diskussionsämne. I 14.12 Tabell redovisas marginalskatterna (+ sociala avgifter för anställda) i OECD-länderna 1999. Sverige har för gruppen medelinkomsttagare, t.ex. industriarbetare, inte särskilt höga marginalskatter. Marginalskatten för en genomsnittlig industriarbetare ligger mellan 13,6 och 55,9 procent i OECD-länderna. Sverige ligger på en genomsnittlig nivå (36,6 procent). Marginalskatterna är över 50 procent för en genomsnittlig industriarbetarlön i Belgien, Tyskland, Nederländerna, Irland och Danmark.

Den högsta marginalskatten i Sverige är dock bland de högsta och den inträder vid en lägre inkomstnivå än i de flesta andra länder. Marginalskatten för inkomstläget 167 procent av genomsnittslönen för en industriarbetare var 50,6 procent i Sverige 1999 (55,8 procent 1998). Fem länder ligger högre: Danmark, Belgien, Tyskland, Finland och Luxemburg.

Beskattningsmetoden för familjer, sam- eller särbeskattning, varierar i olika länder. Sverige tillämpar särbeskattning. I drygt hälften av länderna är marginalskatten lägre för gifta med barn än ensamstående vid samma inkomstnivåer (totalt för familjen). I ett flertal länder, däribland Sverige, är marginalskatten på samma nivå för ensamstående som för familjer med en inkomsttagare. När marginalskatten är högre för ensamma familjeförsörjare, som t.ex. på Nya Zeeland och i USA beror det olika sorters välfärdssystem som t.ex. skatterabatter för dessa grupper.

När man kommer upp i högre inkomstnivåer och två inkomsttagare (167 procent av en genomsnittlig industriarbetarlön) har nästan alla länder lägre marginalskatter för familjer än för ensamstående med samma inkomstnivå. Undantagen är bland andra Kanada, Nederländerna och Storbritannien.

Marginalskatterna för en familj med en genomsnittlig industriarbetarlön ligger för Sveriges del i mitten bland OECD-länderna. Vid en inkomstnivå på 167% av genomsnittslönen är marginalskatterna i Sverige ganska höga (50,6 procent) men fem länder ligger högre: Danmark, Belgien, Tyskland, Finland och Luxemburg.

14.12 Tabell.**Marginalskatt, olika lönenivåer i procent av genomsnittslönen för en industriarbetare, 1999, procent.**

Marginal tax rates, by wage levels as percentage of the average wage for a production worker, 1999, percent,

	Ensamstående Single persons			Gifta med två barn Married with two children		
	67%	100%	167%	100+0%	100+33%	100+67%
Australien (<i>Australia</i>)	35,5	44,5	48,5	44,5	44,5	44,5
Belgien (<i>Belgium</i>)	54,4	55,9	60,5	51,7	55,9	55,9
Danmark (<i>Denmark</i>)	51,0	51,0	63,3	45,5	51,0	51,0
Finland (<i>Finland</i>)	42,9	48,6	54,2	48,6	48,6	48,6
Frankrike (<i>France</i>)	48,6	34,8	35,4	21,0	33,1	27,0
Grekland (<i>Greece</i>)	20,1	28,5	41,1	28,5	28,5	28,5
Irland (<i>Ireland</i>)	28,5	52,5	48,8	30,5	30,5	30,5
Island (<i>Iceland</i>)	36,0	36,0	36,0	36,0	36,0	36,0
Italien (<i>Italy</i>)	33,7	40,1	40,1	40,1	40,1	40,1
Japan (<i>Japan</i>)	17,4	21,6	30,8	18,6	18,6	18,6
Kanada (<i>Canada</i>)	30,0	43,6	40,0	49,4	48,6	48,6
Korea (<i>Korea</i>)	10,3	13,6	26,5	12,1	12,1	12,1
Luxemburg (<i>Luxembourg</i>)	33,4	42,3	53,1	13,7	13,7	35,2
Mexiko (<i>Mexico</i>)	8,9	16,0	22,1	16,0	16,0	16,0
Nederländerna (<i>the Netherlands</i>)	44,4	53,0	50,0	40,8	53,0	53,0
Norge (<i>Norway</i>)	35,8	35,8	49,3	35,8	35,8	35,8
Nya Zeeland (<i>New Zealand</i>)	21,0	21,0	33,0	51,0	21,0	21,0
Polen (<i>Poland</i>)	34,2	34,2	34,2	34,2	34,2	34,2
Portugal (<i>Portugal</i>)	25,0	26,0	36,0	25,0	25,0	25,0
Schweiz (<i>Switzerland</i>)	25,0	31,1	35,7	24,5	25,5	30,5
Spanien (<i>Spain</i>)	26,5	28,9	32,9	23,2	28,9	28,9
Storbritannien (<i>UK</i>)	33,0	33,0	23,0	33,0	33,0	33,0
Sverige (<i>Sweden</i>)	39,7	36,6	50,6	36,6	36,6	36,6
Tjeckien (<i>Czech Republic</i>)	25,6	30,0	34,4	43,8	43,8	25,6
Turkiet (<i>Turkey</i>)	15,5	20,5	25,5	20,5	20,5	20,5
Tyskland (<i>Germany</i>)	51,7	55,7	58,5	48,3	51,7	53,7
Ungern (<i>Hungary</i>)	40,5	40,5	50,5	40,5	40,5	40,5
USA	29,9	29,9	42,9	51,0	29,9	29,9
Österrike (<i>Austria</i>)	36,5	42,4	49,4	42,4	42,4	42,4

Anm: För gifta: 100+0% – en inkomsttagare, 100+33% och 100+67% – två inkomsttagare.**Källa:** OECD (2000), Taxing Wages 1999-2000, 2000 Edition.

14.5 Skatt på kapital

14.5.1 Rörliga skattebaser

Skattebaserna i kapitalbeskattningen (med undantag för fastighetsbeskattningen) är rörliga. Detta sätter gränser för hur hög kapitalbeskattningen kan vara i ett land utan att kapitalet flyttar utomlands. Samtidigt innebär kravet på likformig beskattning av kapital och arbete att skattesatserna för respektive produktionsfaktor bör ligga på ungefär samma nivå. I ett land som Sverige med hög beskattning av arbete innebär detta ett skattepolitiskt dilemma.

14.5.2 Internationella jämförelser är svåra att göra

Samma reservation som gjordes ovan beträffande skatt på arbete och internationella jämförelser gäller i lika hög grad, om inte högre, skatt på kapital. Vad som beskattas, olika fribelopp innan skatt börjar tas ut och olika regler för hur real eller nominell realisationsvinst beräknas gör att jämförelser är svåra att göra.

Försök med harmonisering av beskattningen

Inom EU pågår för närvarande arbete med att försöka harmonisera beskattningen av den löpande inkomsten av kapital, bankräntor m.m. Många länder saknar helt och hållet beskattning av ränteinkomster och sett i det perspektivet kan den svenska skattesatsen på 30 procent sägas vara hög. Eftersom avdragsrätt föreligger för skuld-räntor (vilket oftast inte är fallet i länder som saknar beskattning av inkomsträntor) ger dock den svenska beskattningen av räntor och utdelningar ett underskott för staten (räntenetto var 1999 minus 25 miljarder kronor).

När det gäller skatt på reavinst är den formella och även den faktiska skatten i allmänhet betydligt högre i Sverige än bland EU-länderna. I Sverige sker beskattning av nominellt beräknade reavinst medan flera länder i EU korrigerar för inflationen eller beskattar inte reavinst. I flera länder minskar också skatten med hänsyn till innehavstid.

Förmögenhets- och fastighetsbeskattningen varierar stort både vad gäller förekomsten av skatt överhuvudtaget och miniminivåer och beräkningssätt. Endast ett fåtal OECD-länder har exempelvis förmögenhetsskatt 2001:

14.13 Tabell.

Europeiska länder med förmögenhetsskatt, 2001.

European countries with wealth tax, 2001.

	Procentsats Percent rate	Fribelopp, kr Assets exceeding, SEK
Finland (<i>Finland</i>)	0,9	1 675 000
Frankrike (<i>France</i>)	0,55-1,8	6 487 000
Island (<i>Iceland</i>)	1,2-1,45	405 000
Luxemburg (<i>Luxembourg</i>)	0,5	314 000
Norge (<i>Norway</i>)	0,6-1,1	136 000
Spanien (<i>Spain</i>)	0,2-2,5	1 256 000
Sverige (<i>Sweden</i>)	1,5	1 000 000

Anm: Valutakurser 1/8 2001.

Källa: IBFD (International bureau of fiscal documentation), European taxation, Supplementary service.

Finland, Frankrike, Island, Luxemburg, Norge, Spanien och Sverige (se 14.13 Tabell). I Nederländerna avskaffades förmögenhetsskatten den 1 januari 2001.

14.5.3 Sänkta skattesatser en trend inom företagsbeskattningen

Vad gäller företagsbeskattningen har flertalet industriländer sänkt skattesatserna och breddat skattebaserna under det senaste decenniet. Den ökade internationaliseringen och därmed den ökade konkurrensen om investeringar och företagens villkor har bidragit till denna utveckling. Särskilt påtaglig har skattesänkningarna varit i små länder, som t.ex. de nordiska.

Dubbelbeskattning i Sverige

I flera länder är den formella skattesatsen för utdelningsinkomster högre än i Sverige, men lättnader av skilda slag medför att den effektiva skatten ändå ofta understiger motsvarande svensk skatt. Vad som främst påverkar den totala skattebelastningen är förekomsten av eventuell "dubbelbeskattning", d.v.s. utdelningarna beskattas först hos företagen och sedan hos aktieägarna. Den sammanlagda skattesatsen för utdelade bolagsinkomster i Sverige var 49,6 procent år 1998. Det innebär att Sverige ligger strax under genomsnittet för EU enligt uppgifterna i 14.14 Tabell. Vid de bakomliggande beräkningarna har dock förutsatts att ägarna i respektive land har maximal marginalskatt.

Om jämförelsen i stället skulle förutsätta genomsnittlig marginalskatt skulle Sveriges relativa position försämrats. För länder med progressiv beskattning av utdelningsinkomster är den genomsnittliga marginalskatten lägre än den maximala. För att reducera den sammanlagda skattesatsen tar en del länder inte ut någon bolagskatt på utdelningar. Alternativt medges ett avdrag hos aktieägaren för den skatt som företaget redan har betalt.

14.14 Tabell.

Skattesatser för företagens vinster (bolagsskatt), procent.

Tax on corporate income, percent.

	Procentsats Percent rate		Total skatt på utdelad vinst 1998 Total tax on delivered profits 1998
	1 januari 2000 1 Jan 2000	1 januari 2001 1 Jan 2001	
Australien (<i>Australia</i>)	36	34	48,5
Belgien (<i>Belgium</i>)	40	40	49,1
Danmark (<i>Denmark</i>)	32	30	60,4
Finland (<i>Finland</i>)	29	29	28,0
Frankrike (<i>France</i>)	37	35	66,0
Grekland (<i>Greece</i>)	25/35/40	25/35/37	..
Irland (<i>Ireland</i>)	24	20	55,2
Island (<i>Iceland</i>)	30	30	37,0
Italien (<i>Italy</i>)	41	40	44,9
Japan (<i>Japan</i>)	42	42	77,5
Kanada (<i>Canada</i>)	45	42	73,6
Luxemburg (<i>Luxembourg</i>)	37	37	67,7
Mexiko (<i>Mexico</i>)	35	35	35,0
Nederländerna (<i>Netherlands</i>)	35	30/35	74,0
Norge (<i>Norway</i>)	28	28	28,0
Nya Zeeland (<i>New Zealand</i>)	33	33	33,0
Polen (<i>Poland</i>)	30	28	48,8
Portugal (<i>Portugal</i>)	37	35	53,1
Schweiz (<i>Switzerland</i>)	25	25	62,5
Spanien (<i>Spain</i>)	35	35	60,4
Storbritannien (<i>UK</i>)	30	30	48,3
Sverige (<i>Sweden</i>)	28	28	49,6
Syd Korea (<i>South Korea</i>)	31	31	44,9
Tjeckien (<i>Czech Republic</i>)	31	31	45,2
Turkiet (<i>Turkey</i>)	33	33	66,4
Tyskland (<i>Germany</i>)	52/43	39	49,3
Ungern (<i>Hungary</i>)	18	18	47,4
USA	40	40	67,7
Österrike (<i>Austria</i>)	34	34	50,5
EU			50,5

Anm: Skattesatserna avrundade till hela procent. När flera skattesatser är angivna för ett land innebär det oftast att det är lägre skattesatser för mindre företag. Total skatt på utdelad vinst avser sammanlagd skatt på utdelad vinst i bolags- och ägarled som andel av bolagsvinst före alla skatter. Vid beräkningen har förutsatts maximal marginalskatt i ägarledet i respektive land. Detta överskattar Sveriges relativt förmånliga position om jämförelsen istället skall avse en genomsnittlig aktieägare.

Källor: KPMG(2001) Corporate Tax Rate Survey – January 2001 och OECD Tax Data Base

14.6 Skatt på varor och tjänster

14.6.1 Samarbete inom EU

Beträffande skatt på varor och tjänster har Sveriges medlemskap i EU inneburit vissa förändringar. När det gäller skatteslag som mervärdesskatt och punktskatter har samarbetet inom EU redan kommit ganska långt. Skatte-reglerna för dessa skatteslag, har som det heter, harmoniserats. EU har t. ex. fastställt miniminivåer för mervärdesskatt och vissa punktskatter.

14.6.2 Momsen har stor betydelse för handeln inom EU

För EU:s inre marknad är förmodligen mervärdesskatten det skatteslag som har störst betydelse. Skillnader i medlemsstaternas mervärdesskattesatser riskerar att snedvrida konkurrensen eller att leda till omläggning av handeln över gränserna. Hittills anses detta dock inte skett i någon större omfattning trots den stora variationen i medlemsstaternas skattesatser (14.15 Tabell). Den nuvarande harmoniseringen av mervärdesskatten är det minimum som medlemsstaterna ansett nödvändig för att den inre marknaden överhuvudtaget skall fungera. På sikt är emellertid strävan att de nuvarande skillnaderna i mervärdesskattesatserna skall utjämnas.

Minimivån för normalskattesatsen 15 procent

Minimivån i EU för mervärdesskattesystemets standardskattesats eller normalskattesats är 15 procent, en nivå som för närvarande endast Luxemburg tillämpar. Det aritmetiska medelvärdet av normalskattesatserna uppgår till ca 19,4 procent. Om normalskattesatserna vägs med medlemsstaternas uppgifter om momsutbetalningen erhålles ett vägt medelvärde på ca 17,5 procent.

Momsskattesatserna varierar kraftigt inom EU

Vid sidan av den normala nivån kan medlemsländerna tillämpa en eller två reducerade skattesatser, dock inte lägre än 5 procent på ett antal varor och tjänster. Dessa specificeras närmare i en särskild bilaga till gemenskapens mervärdesskattedirektiv och omfattar t.ex. livsmedel, läkemedel, persontransporter, böcker, tidningar, entrébiljetter till olika föreställningar, hotell och camping, hälsovård och socialpolitik. Tillämpningen av bilagan är frivillig, vilket har lett till att de reducerade skattesatserna varierar mellan 5 och 12,5 procent med ett aritmetiskt genomsnitt på ca 8 procent.

Det förekommer även en s.k. superreducerad skattesats i vissa länder på mellan noll och fyra procent. Exempelvis Storbritannien tillämpar nollskattesats på ett flertal varor och tjänster, däribland livsmedel, barnkläder och böcker. Nollskattesatser finns angivna i lagstiftningen för respektive länder. I Sverige gäller nollskattesats bl.a. för tryckning av medlems- och facktidningar och för receptbelagda mediciner.

I 14.15 Tabell redovisas de normala skattesatserna samt de reducerade skattesatserna för ett antal utvalda varor och tjänster för respektive land år 2001. Skattesatserna avser det procentuella påslaget på varor och tjänster. Sverige har tillsammans med Danmark den högsta normala mervärdesskattesatsen bland EU-länderna, 25 procent. Sverige tillämpar dock i högre grad än Danmark reducerade skattesatser. Förutom i de nordiska länderna ligger den normala skattesatsen bland EU-länderna i intervallet 15–21 procent.

Inom OECD-länderna utanför EU varierar de generella skattesatserna kraftigt. Island och Norge har höga skattesatser (24,5 respektive 24 procent), Japan och Kanada tillämpar låga skattesatser (5 respektive 7 procent) och USA saknar helt generell mervärdesskatt. Australien införde en generell mervärdesskatt på 10 procent fr.o.m. 1 juli år 2000.

14.6.3 Vissa punktskatter har gemensamma EU-regler

EU:s punktskattesystem omfattar gemensamma regler för beskattning av mineraloljor (bränslen), alkohol och tobak.

Varierande skattesatser inom energibeskattningen

I 14.16 Tabell redovisas de totala skatterna på vissa bränslen i EU 2001. En jämförelse mellan skattesatserna

14.15 Tabell.

Mervärdesskattesatser på vissa varor och tjänster den 1 maj 2001, procent.

VAT rates on certain goods and services in May 1st 2001, percent.

	Normal skattesats Normal VAT rate	Skattesats på livsmedel VAT rates on food-stuffs	vatten water supplies	läkemedel pharmaceutical products	person-transporter passenger transport	böcker books	hotell hotel
Belgien (Belgium)	21	6 / 12 / 21	6	6 / 21	6/0/-	6	6 / -
Danmark (Denmark)	25	25	25	25	-/0	25	25
Finland (Finland)	22	17	22	8	8	8	8
Frankrike (France)	19,6	5,5 / 19,6	5,5	5,5 / 19,6	5,5	5,5/19,6	5,5
Grekland (Greece)	18	8	8	8 / 18	8	4	8
Irland (Ireland)	20	0 / 12,5 / 20	-	0	-	0	12,5
Italien (Italy)	20	4 / 10	10	10/ 20	-/10	4	10
Luxemburg (Luxembourg)	15	3	3	3 / 15	- / 3	3	3
Nederländerna (Netherlands)	19	6	6/19	6 / 19	- / 6	6	6
Portugal (Portugal)	17	5 / 12 / 17	5	5 / 17	5	5	5
Spanien (Spain)	16	4 / 7	7	4 / 16	7	4	7
Storbritannien (Great Britain)	17,5	0	0 / 17,5	0 / 5/ 17,5	0	0	17,5
Sverige (Sweden)	25	12 / 25	25	25 / 0	6/0	25	12
Tyskland (Germany)	16	7 / 16	7	16	7 / 16	7	16
Österrike (Austria)	20	10	10	20	10	10	10

Anm: Där 0 eller - anges som skattesats är varan och tjänsten undantagen från skatteplikt, i O-fallet får ingående skatt dras av.

Källa: European Commission. VAT rates applied in the member states of the EU, DOC/2095/2001.

14.16 Tabell.**Punktskatter på bensin och diesel i EU-länderna, april 2001, EURO per 1000 liter.**

Excise duties on petrol and gas oil in the EU, April 2001, EURO per 1000 litres.

	Bensin Blyad Petrol Leaded	Blyfri Unleaded	Diesel Drivmedel Gas Oil Propellant	Industri Industry	Värme Heating	Moms, % VAT, %
Belgien (<i>Belgium</i>)	552	494	290	19	5	21
Danmark (<i>Denmark</i>)	611	524	367-404	273	273	25
Finland (<i>Finland</i>)	628-636	552-561	300-325	64	64	22
Frankrike (<i>France</i>)	..	571-620	374	41	41	19,6
Grekland (<i>Greece</i>)	337	298-318	245	245	18	18
Irland (<i>Ireland</i>)	459	349-454	249	47	47	20/12,5
Italien (<i>Italy</i>)	557	520	382	114	360	20
Luxemburg (<i>Luxembourg</i>)	424	372	253	19	5	15/12
Nederländerna (<i>Netherlands</i>)	659	590	301-340	46	47	19
Portugal (<i>Portugal</i>)	549	289	246	246	75	17/12
Spanien (<i>Spain</i>)	405	372-403	270	79	79	16
Storbritannien (<i>Great Britain</i>)	913	765-781	765-865	52	52	17,5/5
Sverige (<i>Sweden</i>)	605	528-531	356-418	260	260	25
Tyskland (<i>Germany</i>)	644	593	409	61	61	16
Österrike (<i>Austria</i>)	480	408	283	283	69	20

Källa: European Commission, Excise Duty Tables.

visar att det kan förekomma stora skillnader i såväl nivå på skattesatserna som omfattningen av energibeskattningen. För bensin är dock skillnaderna relativt små. Storbritannien tar ut högst punktskatter på bensin men har å andra sidan en mycket låg momsskattesats (fem procent). Grekland har de lägsta skattesatserna på bensin. Sverige ligger någonstans i mitten men tillhör tillsammans med Danmark de länder som har högst moms (25 procent). Minimiskattesatsen för blyfri bensin 2001 är 0,287 euro per liter (ca 2,60 kr). Punktskatterna på diesel för industriellt bruk och uppvärmning skiljer sig avsevärt mellan länderna. Österrike och Italien ligger högst för industri respektive värme medan Belgien och Luxemburg har de lägsta skattesatserna på diesel för dessa ändamål. Sverige tillämpar relativt höga skattesatser inom detta område.

Sverige ligger högst när det gäller alkoholskatten

För spritdrycker är den lägsta normalskattesatsen 2001 5,50 euro per liter ren alkohol. Det motsvarar cirka 50 kr, vilket kan jämföras med den svenska alkoholskatten på cirka 532 kr per liter. För vin är minimiskatten i EU 0 kr per liter. I 14.17 Tabell jämförs alkoholskatterna på sprit och vin i april 2001. För att beräkna den fullständiga skatten skall också mervärdesskatt påföras (se 14.13 Tabell). Både när det gäller skatt på vin och skatt på sprit har Sverige de högsta skattesatserna i EU, därnäst kommer Irland, Finland och Storbritannien (vinskatten) och Finland, Danmark och Storbritannien (sprit-skatten). Hälften av EU-länderna har ingen skatt på vin alls. Från och med den 1 januari 2001 får man för privat bruk ta in 1 liter sprit, 6 liter starkvin, 26 liter vin och 32 liter starköl från annat EU-land till Sverige

Sverige ligger under miniminivån för tobaksskatt

I alla EU-länder består tobaksskatten av två delar, en styckskatt per cigarett eller annan tobaksvara och en vär-

14.17 Tabell.**Alkoholskatter på vin och sprit i EU-länderna, april 2001, EURO per liter.**

Excise duties on still wine and ethyl alcohol in EU, April 2001, EURO per litre.

	Vin Wine	Sprit Ethyl alcohol
Belgien (<i>Belgium</i>)	0,47	16,61
Danmark (<i>Denmark</i>)	0,95-1,41	36,89
Finland (<i>Finland</i>)	2,35	50,46
Frankrike (<i>France</i>)	0,03	14,50
Grekland (<i>Greece</i>)	0	8,79
Irland (<i>Ireland</i>)	2,73	27,62
Italien (<i>Italy</i>)	0	6,45
Luxemburg (<i>Luxembourg</i>)	0	10,41
Nederländerna (<i>Netherlands</i>)	0,49	15,04
Portugal (<i>Portugal</i>)	0	8,36
Spanien (<i>Spain</i>)	0	6,85
Storbritannien (<i>Great Britain</i>)	2,58	32,65
Sverige (<i>Sweden</i>)	3,19	58,80
Tyskland (<i>Germany</i>)	0	13,04
Österrike (<i>Austria</i>)	0	10,03
EU miniminivå (minimum excise duty EU)	0	5,50

Källa: European Commission, Excise Duty Tables.

derelaterad skatt som uppgår till en viss procent av detaljhandelspriset (14.18 Tabell). Därtill kommer mervärdesskatten. När det gäller tobaksskatten, låg Sverige före sänkningen den 1 augusti 1998 på ungefär samma nivå som flertalet övriga EU-länder. Det innebär en skattesats i intervallet 56 till 65 procent av detaljhandelspriset. Efter sänkningen är skatten drygt 50 procent av detaljhandelspriset. Denna nivå är lägre än miniminivån på 57 procent och lägst i EU men cigarettpriset i Sverige är fortfarande högt. Bara två länder har ett högre pris 2000; Storbritannien och Irland. Lägst är cigarettpriset i Spanien. Att detaljhandelspriset på cigaretter i Sverige fortfa-

14.18 Tabell.**Tobaksskatt i EU-länderna, april 2001.**

Excise duty in tobacco, April 2001.

	Stycke- skatt, % Specific excise, %	Värde- skatt, % Ad valorem excise, %	Summa punktskatt, % Total excise, %	Summa skatt Inkl. moms, % Total tax, VAT incl. %	Pris per paket, EURO Price per packet EURO
Belgien (<i>Belgium</i>)	11,16	45,84	57,00	74,36	2,82
Danmark (<i>Denmark</i>)	40,45	21,22	61,67	81,67	4,02
Finland (<i>Finland</i>)	8,00	50,00	58,00	76,03	3,78
Frankrike (<i>France</i>)	3,92	54,50	58,42	75,50	2,96
Grekland (<i>Greece</i>)	3,64	53,86	57,50	72,75	1,92
Irland (<i>Ireland</i>)	43,45	18,89	62,34	79,01	4,77
Italien (<i>Italy</i>)	3,73	54,26	57,99	74,67	2,07
Luxemburg (<i>Luxembourg</i>)	10,17	46,84	57,01	67,72	2,08
Nederländerna (<i>Netherlands</i>)	36,49	20,51	57,00	72,97	2,74
Portugal (<i>Portugal</i>)	40,20	26,00	66,20	80,73	1,75
Spanien (<i>Spain</i>)	3,39	54,00	57,39	71,18	1,69
Storbritannien (<i>Great Britain</i>)	42,61	22,00	64,61	79,50	7,23
Sverige (<i>Sweden</i>)	11,27	39,20	50,47	70,47	4,16
Tyskland (<i>Germany</i>)	33,47	21,60	55,07	68,86	2,96
Österrike (<i>Austria</i>)	15,03	42,00	57,03	73,70	2,54

Källa: European Commission, Excise Duty Tables.

rande är högt beror dels på priserna före skatt, d.v.s. tillverkningskostnader och handelsmarginaler och dels på den höga mervärdesskatten. Under en övergångsperiod får skattesatsen på tobak i Sverige understiga EU:s minimivärde. Från och med 1 juli år 2000 får man för privat bruk ta in 400 cigaretter till Sverige.

14.7 EU och skattepolitiken

14.7.1 Inledning

Intresset för jämförelser av skattesystemet i Sverige med andra länders skattesystem har ökat sedan Sverige blev medlem i EU år 1995. Ett skäl är strävandena inom EU att fördjupa det europeiska samarbetet och underlätta den gemensamma marknadens funktionssätt genom beslut inom olika samhällsområden. Skattepolitiken, som hittills har betraktats som ett område där varje land beslutar om sina egna regler, utgör inget undantag. Svenska folkets urgamla rätt att sig självt beskatta gäller med andra ord inte längre oinskränkt.

14.7.2 Skattebaserna mer eller mindre rörliga

Det fria flödet av människor, kapital, varor och tjänster inom EU tvingar helt enkelt medlemsländerna att samarbeta om skattepolitiken. De flesta skattebaserna, d.v.s. vad som är föremål för beskattning i ett land, är mer eller mindre rörliga. Den kanske enda orörliga skattebasen är fast egendom. Indirekt påverkas dock boendekostnaderna och därmed också flyttningsbenägenheten av fastighetsskatten. Fastighetsskatten uppgick till 23 miljarder kr inkomståret 2000 motsvarande 2,1 procent av de totala skatterna och avgifterna i Sverige (se kapitel 4).

Om kapitalbeskattningen eller varubeskattningen i ett

visst land är mycket högre än i andra länder, riskerar vi att motsvarande skattebaserna flyttar utomlands. Alternativt kommer gränshandeln och smugglingen av låg- eller obeskattade varor från andra länder att öka. Det sistnämnda är redan ett faktum vad gäller alkohol och tobak.

Konkurrensfrågor av olika slag är viktiga i EU. Företagen skall kunna konkurrera på lika villkor på marknaden och delta i upphandlingar av varor och tjänster i alla medlemsländerna. I kampen mot arbetslösheten, som uppgick till i genomsnitt 8,4 procent i EU år 2000 (en minskning från 9,4 procent 1999), försöker alla medlemsländerna att dra till sig investeringar och skapa nya arbetsplatser. Om skillnaderna i skattesystemen är alltför stora, eller om utländska företag gynnas skattemässigt framför inhemska, uppkommer en skattekonkurrens mellan medlemsländerna om företagsetableringar och investeringar.

14.7.3 Skatterna påverkar EU:s budget

Ett ytterligare skäl för att jämföra skattesystemen är att delar av dem har betydelse för EU:s budget, som medlemsländerna gemensamt bidrar till. Medlemsländernas avgiftsbetalningar till EU är att betrakta som skatter. Sveriges nettobetalningar till EU uppgick år 2000 till 13,3 miljarder kronor. Jämfört med 1999 är det en ökning med cirka 1,7 miljarder kr (se 14.19 Tabell). Den BNI-baserade avgiften 1 år 2000 var 9,7 miljarder kr och den moms-baserade avgiften 8,2 miljarder kr. Jordbruks- och fiskefonderna stod för den största delen av Sveriges bidrag från EU, 9,0 miljarder kr. Från Regionalfonden fick Sverige 7,3 miljarder kr. Av de samlade skatterna och socialavgifterna i EU:s medlemsländer tillfaller knappt en procent EU.

Den moms-baserade avgiften finansierar drygt 36 procent av EU:s totala budget för år 2001 på 92 miljarder

14.19 Tabell.**Sveriges avgifter till och bidrag från EU 1996–2000, mkr.**

Sweden's contributions to and from the EU 1996–2000, MSEK.

Avgifter/bidrag Fees/allowances	1996	1997	1998	1999	2000
Summa avgifter (Total fees)	13 152	19 524	20 935	20 884	22 295
Momsbaserad avgift (VAT-based fee)	8 087	10 298	9 149	7 348	8 168
BNI-baserad avgift (GNI-based fee)	5 419	6 736	8 672	9 085	9 688
Tullmedel (Customs duty)	3 046	2 861	3 030	2 814	2 979
Övriga importavgifter (Other import fees)	222	286	359	335	311
Storbritannien-avgift (Great Britain fee)				1 302	1 147
Infasningsrabatt (Repayment of fees)	-3 622	-657	-275	0	0
Summa bidrag m m (Total allowances)	6 771	8 228	9 613	9 296	9 031
Jordbruks- och fiskefonder (Agricultural and fishing funds)	5 744	6 810	7 251	7 140	7 318
Regionalfonden (Regional fund)	199	612	451	923	797
Socialfonden (Social fund)	792	668	1 671	1 112	696
Övriga bidrag (Other allowances)	37	138	240	122	221
Nettobetalingar till EU (Net payments to the EU)	6 381	11 296	11 322	11 588	13 264

Anm: Övriga importavgifter avser särskilda jordbrukstullar och sockeravgifter.

Källa: Ekonomistyrningsverket, Budgetprognos 2001:2.

euro (833 miljarder kr, en siffra som kan jämföras med Sveriges statsbudget på 677 miljarder kr). Denna avgift utgör 2001 knappt 1 procent av mervärdesskattebasen. Den nationella skattebasen korrigeras så att en enhetlig skattebas erhålls. Andelen av EU:s budget som finansieras av momsbaseade avgiften har stadigt minskat sedan 1996 medan andelen finansierad av den BNI-baserade avgiften har ökat. För 2001 gäller att 47 procent av EU:s budget finansieras av den BNI-baserade avgiften. Ökningen av EU-avgifterna under 1995–1997 förklaras till stor del av uppreviderade avgiftsbaser för tidigare år - främst basen för moms. En annan orsak är att överskotten från föregående års EU-budgetar, vilka skall betalas tillbaka till medlemsländerna, har minskat.

Tull och avgifter som erläggs i varje medlemsland på import från tredje land, d.v.s. länder utanför EU, räknas som EU:s egna medel och tillfaller unionen efter avdrag på tio procent för medlemsländernas administrationskostnader.

14.7.4 EU-samarbetet kommit långt inom moms och punktskatter

Skattereglerna i Sverige och andra länder påverkar beslut om investeringar, konsumtion, sparande och sysselsättning. När det gäller skatteslag som mervärdesskatt och punktskatter har samarbetet inom EU redan kommit ganska långt. Skattereglerna för dessa skatteslag har harmoniserats. EU har t. ex. fastställt miniminivåer för mervärdesskatt och vissa punktskatter.

Beslut har också fattats om en "uppförandekod" för företagsbeskattningen och om rekommendationer för skatt på sparande. Inom andra beskattningsområden, som skatt på arbete, har EU utfärdat rekommendationer om en minskning av beskattningen. Generellt gäller att medlemsstaternas nationella skattesystem måste vara förenliga med den grundläggande icke-diskrimineringsprincipen i gemensamhetslagstiftningen. Medborgare från en medlemsstat som bor i en annan medlemsstat får inte beskattas enligt mindre gynnsamma skattesatser än landets egna medborgare.